

Aktivita:

MODRÁ STARENKA

Autor:

Rakytová Ľubomíra, Základná škola s materskou školou, Nová Ľubovňa 353

Cesta na kurikulum:

TEMATICKÝ OKRUH	VEK DETÍ	TÉMA
Príroda	4 – 6 rokov	• Prechádzka pozdĺž potoka

Minutáž: 30 minút (dlhodobé pozorovanie, cca 5 dní)

Potrebujem: odpadkový kôš s rôznym odpadom, obrázky odpadového materiálu, farebné kontajnery s označeným druhom odpadu, rekvizity k príbehu, knihu Filipove ďalšie dobrodružstvá, lopatky, hrabličky, sklenené zaváracie fľaše, rukavice, papierové medaily, mikroskop

Provokačná myšlienka: Prečo by mala naša Zem plakať?

Krok po kroku:

1. Zahrajte deťom príbeh o Modrej starenke (príloha 1) a nechajte ho dokončiť deťmi: *Kto by jej mohol pomôcť a ako?*
2. Predložte deťom obrázky s odpadom aj s prírodninami a nechajte ich vybrať tie, ktoré Modrej starenke „chutia“. Deti pracujú v štvorčlenných skupinách. Vytriedia aj zmiešané odpady v koši.
3. Zahrajte sa na doktora Prírodu (napríklad v okolí potoka), ktorý s deťmi pátra po škodlivých jedlách v jej komore. Deti zbierajú odpady do vriec na pobreží potoka (v rukavičiach za pomoci učiteľky), opisujú ich a triedia do blízkych kontajnerov na sklo, plast, papier.
4. Položte im otázku: *Ako trávi zem odpady?* V zemi na brehu potoka vyhrabte dážďovku a porozprávajte im, ako pomáha zemi tráviť biologický odpad (tak, že ho premieňa na humus).
5. Do pripravených sklenených pohárov navrstvite striedavo zem, trávu s lístím a dážďovky, ktoré budete pozorovať v triede a zaznamenávať pribúdajúce chodbičky, v ktorých deti uvidia aj čiastočky rastlín. Vybrané vzorky môžu pozorovať pod mikroskopom.
6. Zahrajte sa hru „Cestička do kompostoviska“ – chôdza dvojíc pomedzi prekážky nesúcich vhodný odpad na kompostovanie, ktorý môže Modrá starenka stráviť (pokosená tráva, vytrhaná burina, ohryzok a ďal.).
7. Zhodnoťte činnosť za pomoci Modrej starenky, ktorej deti svojou usilovnosťou pomohli tak, že sa už cíti lepšie. Za odmenu im udeľte titul „Doktor Príroda“ formou papierovej medaily.

Námety pre zábavno-poučné vyučovanie s témou ekologickej stopy

Aktivita: MODRÁ STARENKA

Autor: Rakytová Ľubomíra, vrámci súťaže Hodina s Ekostopou

Téma: Odpad

Stupeň: MŠ

www.ekostopa.sk

Fotodokumentácia:

Príloha 1 Príbeh o Modrej starenke

Z knihy *Filipove ďalšie dobrodružstvá* od autorov Jaques Breuil a Jean Breuil.

„Doktor Príroda!“ volajú ho kamaráti Filip a Katka. Prosia ho, aby rýchlo prišiel k jednej pacientke. Býva za dedinou a nevie sa, odkedy tam vlastne je. Ľudia ju brali už odpradáva ako samozrejmosť. Nikto si ju nevšimal. Pani sa pohybuje podľa ročných období. Dá sa to poznať podľa toho, ako strieda oblečenie: v lete nosí zelené, na jeseň žlté, v zime čierne a biele a na jar pestré. Pravda je aj to, že v poslednom čase si šaty akosi pletie. V lete si oblečie žlté a v zime zelené. Niekedy tiež biele na jar. Ale prečo jej hovoria Modrá starenka? Tak to je preto, lebo v každom ročnom období nosí cez šaty prehodený krásny modrý plášť. Ten vidno z diaľky najskôr. Modrá starenka je štedrá. Starí ľudia z dediny si spomínajú, že kedysi ich všetkých zásobovala reďkvičkami, šalátmi, uhorkami a inou zeleninou zo svojej záhradky. A tiež všetkými druhmi šťavnatého ovocia. Ale teraz už nejaký čas vyzerá unavená, nedbá o svoju záhradu. Rastliny a stromy v nej ničia húsenice, vošky a pavúky. Nemá už ani takú krásnu zeleninu ako kedysi. Všetci ľudia majú radi Modrú starenku, najmä deti. Je láskavá. Aj keď, treba povedať, niekedy sa vie poriadne nahnevať. Potom sa trasie celá dedina. Ale to sa stáva málokedy... No teraz je chorá!

Kto by nepoznal Modrú starenku, našu starú dobrú planétu Zem, na ktorej spoločne žijeme? Lenže ona – možno to ani nevieš – je chorá. „Čo jej je?“ „Má ťažkú poruchu trávenia“ hovorí doktor Príroda, keď prezrel Modrú starenku. „Budete si musieť dať pozor na stravu! Čo ste

Námety pre zábavno-poučné vyučovanie s témou ekologickej stopy
Aktivita: MODRÁ STARENKA
Autor: Rakytová Ľubomíra, vrámci súťaže Hodina s Ekostopou
Téma: Odpad
Stupeň: MŠ

www.ekostopa.sk

jedli predošlé dni?“ „Ach, snažím sa jesť všetko, čo mi dajú! Kedysi som sa živila listami, vetvičkami a trebárs aj kosťami zvierat. To všetko som vždy dobre strávila a premieňala na humus.“ „A teraz?“ „Ani sa nepýtajte. Čo ja všetko musím stráviť!“ Doktor Príroda sa obracia na deti o pomoc: „Hľadajte a skúste nájsť, čo mohlo starenke spôsobiť tráviace ťažkosti.“ „Modrá starenka, kam si odkladáte potraviny? Kde máte komoru?“ „Moja komora – to sú lesy a polia, brehy riek a údolia.“ „Vezmite tašky a prineste, koľko unesiete,“ prosí doktor deti. Deti sa ihneď vydávajú na prieskum, hľadajú veci, ktoré Zem nemohla stráviť. Filip ide k rieke, Katka odbočila do malého lesa a Tomáš má namierené cez polia k starému lomu. Z toho, čo deti objavili, nemali žiadnu radosť. Smutný obrázok! Breh rieky je posiaty plastovými fľašami a pohármi, pohodenými hrdzavými plechovkami, ba nájdú sa aj prázdne kanistry.

„Keby som tak chytil tých, ktorí to urobili,“ myslí si Filip. Zrazu zbledne. Spomenul si, že akurát pred niekoľkými dňami sa šiel kúpať a cestou k rieke nevedomky, len tak odhodil prázdnu fľašu medzi kamene. Tašku má čoskoro plnú. Kdeže, všetko haraburdie sa do nej nevojde! Katkine objavy boli rovnako zarmucujúce. V húštine našla, okrem iného, aj zvyšky starého, rozpáraného matraca. „Ako môže niekto dávať Modrej starenke jesť takéto veci? Nečudo, že má potom problémy s trávením!“ O kúsok ďalej trčí z krovia detský kočík. Tomášov objav bol však najväčší. V poliach takmer na každom kroku nachádzal Tomáš prázdne igelitové vrecia. Predtým v nich bolo krmivo pre dobytok, v niektorých možno hnojivo. Ajajaj, tu sú staré pneumatiky! Aj tam! Najväčšia hrôza ho však čakala pri starom lome. Bol to zdrvivý pohľad. Kostry starých hrdzavých áut, rozbité chladničky, kanistry na olej. Niečo strašné! „Chudera Modrá starenka! Kto jej pripravil takúto potravu?“ pýta sa Tomáš. „Dá sa vôbec niečo robiť s tými všetkými odpadkami?“ vypytujú sa deti, keď sa vrátia k doktorovi Prírodovi. Doktor Príroda sa u Modrej starenky zdržal dlhšie než zvyčajne. „Samozrejme, že z toho všetkého musí byť chorá. Vidím riešenie, ako pomôcť Modrej starenke,“ hovorí doktor Príroda. „Všetko, čo nemôže stráviť, dajte do veľkých nádob postavených na chodníkoch v meste alebo na dedine. Hádzu sa do nich predmety zo skla, plastov, kovu, dokonca aj staré noviny.“ „A prečo?“ pýta sa Katka. „Dajú sa z nich vyrobiť nové plastové alebo kovové predmety a tiež nové noviny...“ odpovedá doktor. „A čo vtedy, keď jeme niekde ďaleko od tých veľkých nádob?“ „Rastlinné zvyšky (šupky z ovocia) a zvyšky potravín môžeš na mieste zahrabať. Zem ich rýchlejšie stráví a je to aj krajšia vizitka, ako keď ich pohodíš len tak na zem. Ostatok vezmeš so sebou a dáš do veľkých nádob na odpadky.“ Keď Modrá starenka vidí plné tašky nestrávených odpadkov, ktoré deti pozbierali, cíti sa už trochu lepšie.

